

Euskararen arauak eta erabilerak

Irakasgaiaren aurkezpena

2017-2018 ikasturtea

Larraitz Zubeldia
larraitz.zubeldia@ehu.eus

Hainbat informazio

- Larraitz Zubeldia
 - Emaila: larraitz.zubeldia@ehu.eus
 - Tel.: 943015059
 - Bulegoa: 246
- Eskolak (E6 ordenagailu-gelan):
 - Asteartea, 17:15-19:15
 - Ostirala, 15:00-17:00
- Harrera-orduak:
 - Asteartea, 15:00-17:15
 - Ostirala, 14:15-15:00

Irakasgaiaren azalpena eta testuingurua zehaztea

- Graduaren 4. mailan eskaintzen da.
- “Hizkuntzalaritza aplikatua” irakasgaiarekin batera, euskararen normalizazioari ekin nahi zaio.
- Lagungarria
 - GRAL zuzen eta egoki idatzi eta aurkezteko.
 - Lan-bizitzarako:
 - txostenak idatzi
 - proiektuak proposatu, garatu eta aurkeztu
 - lankide eta bezeroekin harremanak
 - ...
- Hala, euskararen erabilera estandarra eta estilo zaindua lantzen da irakasgai honetan, hizkuntza zuzen eta egoki erabiltzeko baliabideak landuz.

Helburuak

- Euskararen erabilera orokor estandarra eta estilo zaindua lantzea.
- Hizkera teknikoaren ezaugarriak lantzea.
- Titulazioarekin loturiko ahozko eta idatzizko testu akademiko eta profesional zuzen eta egokiak sortzen ikastea eta lantzea.
- Idazten duzuen zuzentzen lagunduko dizueten tresnak eta baliabideak ezagutzea eta erabiltzea.
 - Horretarako, hizkuntza-irizpideak ere landu beharko dira.

Helburuak (II)

- “Ingeniariaren bizitza profesionalean funtsezkoa da komunikazio linguistikoa; idatzizkoa eta ahozkoa. Mota askotako txostenak idatzi behar dira, eta ideiak, kontzeptuak, proiektuak... hitzen bidez azaldu behar dira. Hitz eginez azaldu behar dira ingeniartzako proiektuak, azalpenak emanaz konbentzitu behar ditu ingeniariak bere taldeko kideak... eta proiektua finantzatzeko dutenak.”

(Etxebarria 2014: aitzinsolasa)

Gaitasunak

- **1. gaitasuna.** Hizkuntza-sistema beraren barruan erabilera-aldaera asko daudela ikustea eta erabilera horien artean hizkera orokorra eta hizkera berezitua bereizi behar direla ikustea, erabilera bakoitzari dagozkion baliabide linguistikoak egoki erabiltzeko.
- **2. gaitasuna.** Hizkuntzen garapenerako erabakigarri diren pausoez jabetzea eta euskararen egungo egoera zein den ikustea, goi-mailako tituludunek euskararen erabileran eta garapenean duten eraginaren kontzientzia hartzeko.
- **3. gaitasuna.** Testuaren kalitate linguistikoa bermatzeko oinarritzko ezagutza eta irizpide linguistikoak jasotzea, ahozko nahiz idatzizko ekoizpen egokiak jorratzeko eta modu eraginkor eta argian komunikatzeko; batez ere, erabilera orokorrari eta batuaren estilo zainduari dagokionez.
- **4. gaitasuna.** Hizkuntz baliabide digitalak eta paperezkoak (hiztegiak, corpusak, tresnak, eta abar) ezagutzea, batez ere, erabilera orokorrari eta batuaren estilo zainduari dagokionez, haien beharra dagoenean nora jo eta nola jokatu jakiteko.
- **5. gaitasuna.** Autoebaluatzeko eta kritikoak izateko gaitasuna bereganatzea, aukera linguistikoetan geroz eta hobeto jarduteko.

Irakasgaia ikastearen emaitzak

- Ikasleak jakingo du zer den “zuzena” eta zer “egokia” euskararen aldaerak erabiltzen direnean.
- Euskara normalizazio-bidean dago eta beharrezkoa du estandar zaindu orokorraren erregistroa, euskara berezituaren garapenarekin batera gauzatzen ari dena.
- Gramatika- eta akademia-arauak eta arau soziopragmatikoak bereiziko ditu.
- Kontsulta-iturriak erabiltzen jakingo du.
- Zuzen eta egoki idatzi eta hitz egiten jakingo du.
- Ahozko aurkezpen formalak nola egiten diren jakingo du.

Gai zerrenda

- **1. Hizkuntzaren araua eta erabilera**
 - 1.1. Sarrera
 - 1.2. Arau motak
 - 1.3. Hizkuntza-aldaerak
 - 1.4. Aldaera estandarra
- **2. Euskararen arau estandarra: Euskaltzaindiaren araugintza**
 - 2.1. Hizkuntza estandarra
 - 2.2. Euskararen estandarizazio-eredua
 - 2.3. Euskara batua arautzearen urrats nagusiak
 - 2.4. Euskaltzaindiaren araugintza: arauak eta hiztegi batua
- **3. Hizkera orokorra eta hizkera berezituak**
 - 3.1. Sarrera
 - 3.2. Erabilera berezituetakako bat: teknikakoa
 - 3.3. Euskararen egoera
 - 3.4. Hizkuntza teknikoan finkatzekoak
 - 3.5. Arlo teknikoetako adituak eta hizkuntzalaritza

Gai zerrenda (II)

- **4. Euskara batuaren garapen lexiko-estilistikoa**
 - 4.1. Zuzentasuna eta egokitasuna
 - 4.2. Ortotipografia eta puntuazioa
 - 4.3. Esaldiaren antolamendua eta hitz-hurrenkera
 - 4.4. Morfosintaxia: perpaus mailako kohesioa
 - 4.5. Izen-kohesioa eta testu-antolatzaileak
- **5. Testu generoak (orokorrenak)**
 - 5.1. Testu akademikoak: laburpena, bibliografia, txosten teknikoa
 - 5.2. Administrazio-testuak: curriculum vitae, aurkezpen-gutuna
 - 5.3. Testu profesionalak: txosten teknikoa, informazio-artikulua, lan monografikoa, iritzi-artikulua
- **6. Ahozko aurkezpena**
 - 6.1. Ahozko testuak
 - 6.2. Jendaurreko azalpena

Eskolen planifikazioa

- Teoria
- **Praktika:**
 - **Ariketa** praktikoak
 - Hainbat motatako **testuak landu**ko dira, ikasleen komunikazio-gaitasuna handitzeko asmoz; hau da, irakurketa, berridazketa, berrantolaketa, itzulpena, zuzenketa... egiteko.
 - **Test bat** egingo da ikasturtean zehar, ariketa modura jarriko dena, arauak eta bestelako edukiak ondo jaso direla egiaztatzeko.
 - **Artikuluen laburpenak egin/testu batzuk idatzi** beharko dira.
 - **Ahozko aurkezpena** egin beharko da, idatziz aurkeztutako lanei buruz.
- **Parte hartzea kontuan hartuko** da.

Ebaluazioa

- 1. **Ebaluazio jarraitua** (eskolen % 80ra gutxienez)

- Ariketak (+ osagarriak) % 25
- Testa % 25
- Testuak % 30
- Aurkezpena % 20

* Oharra: **ariketa guztiak egin behar** dira.

Ebaluazioa (II)

- 2. Azterketa (% 100) (urtarrilak 23)
 - Galderak/testa eta ariketak % 65
 - Idazlana % 20
 - Aurkezpena % 15

Ebaluazioa (III)

- !! Hainbat egoera
 - Eskolen % 80 baino gutxiagora ➔ “ez aurkeztua”
 - Ebaluazio jarraituari uko egitea, idatzi bat aurkeztuta (lauhilekoa hasi eta 9 asteko epean) ➔ azterketa egiteko aukera
 - Azterketara aurkeztu eta gainditu ez ➔ “ez gainditua”
 - Azterketara aurkeztu ez ➔ “ez aurkeztua”

Oinarrizko bibliografia

- ALBERDI, X. & I. UGARTEBURU (1999): *Euskaltzaindiaren araugintza berria: ikastaroa*. Bilbo: EHUKo Argitalpen Zerbitzua.
- ALBERDI, X. & I. SARASOLA (2001): *Euskal estilo-libururantz*. Bilbo: EHUKo Argitalpen Zerbitzua.
- ETXEBARRIA, J.R. (2011): *Zientzia eta Teknikarako Euskara Arautzeko Gomendioak*. Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia. Vitoria-Gasteiz (Sarean ere badago-EIMA).
- ETXEBARRIA, J.R. (2014): *Komunikazioa euskaraz ingeniarietan*. Bilbo: UEU eta EHU.
- EUSKALTZAINDIA-JAGON SAILA (CORPUS BATZORDEA) (2008): *Testu-antolatzaileak. Erabilera estrategikoa*. Bilbo: Euskaltzaindia.
- GARZIA, J. (2005): *Kalko okerrak*. Vitoria-Gasteiz: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia. (Sarean ere badago-EIMA).
- GARZIA, J. (2014): *Puntuazioa egoki erabiltzeko gida: oinarriak, jarraibideak eta aholkuak*. Vitoria-Gasteiz: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia. (Sarean ere badago-EIMA).
- HAEE/IVAP (2005): *IVAPeko estilo-liburua*. Gasteiz: Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea (HAEE/IVAP).

Oinarrizko bibliografia (II)

- MUJICA, A. (2008): *Letra larriak erabiltzeko irizpideak*. Vitoria-Gasteiz: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia. (Sarean ere badago-EIMA).
- ODRIOZOLA, J. C. (2005): “Puntuazioa, gramatikagai”. In H. Knörr & P. Etxeberria (argit.), *Nerekin yaio nun. Txillardegiri omenaldia*. Bilbo: Euskaltzaindia, 353-378.
- ODRIOZOLA, J. C. & I. ZABALA (1996): *Hitz-ordena, galdegaia eta komaren erabilera*. Bilbo: EHUKo Argitalpen Zerbitzua.
- PETRIRENA, P. (2011): *Morfosintaxiaren inguruko zalantzak eta argibideak*. Vitoria-Gasteiz: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia. (Sarean ere badago-EIMA).
- ZABALA, I. (argit.) (1996): *Testu-loturarako baliabideak: euskara teknikoa*. Bilbo: EHUKo Argitalpen Zerbitzua.
- ZABALA, I. (2000): “Euskararen zientzia eta teknikarako erabileraren hizkuntz berezitasunak”. *Ekaia* 13: 105-129.
- ZUBIMENDI, J. R. (2004): *Ortotipografia*. Vitoria-Gasteiz: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzua. (Sarean ere badago-EIMA).

Gehiago sakontzeko bibliografia

- BERRIA (2006): *Estilo Liburua*. Donostia: Berria. (Sarean ere badago: <http://berria.eus/estiloliburua/>).
- CALSAMIGLIA, H. & A. TUSÓN (1999): *Las cosas del decir. Manual de análisis del discurso*. Bartzelona: Ariel.
- GARZIA, J. (1997): *Joskera lantegi*. Gasteiz: HAEE-IVAP.
- GARZIA, J. (2008): *Jendaurrean hizlari*. Irun: Alberdania.
- HAEE/IVAP (1994): *Hizkera argiaren bidetik*. Gasteiz: Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea (HAEE/IVAP).
- HAEE/IVAP (1997): *Argiro idazteko proposamenak eta ariketak*. Gasteiz: Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea (HAEE/IVAP).
- HAEE/IVAP (2003): *Galdezka: euskarazko zalantzei erantzunez*. Gasteiz: Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea (HAEE/IVAP).
- KALTZAKORTA, M. (2008): *Prosa komunikagarriago egiten. Zenbait proposamen (I)*. Bilbo: Udako Euskal Unibertsitatea.
- SARASOLA, I. (1997): *Euskara batuaren ajeak*. Irun: Alberdania.
- ZUAZO, K. (1985), *Euskararen batasuna. Iker 5*. Bilbo: Euskaltzaindia.
- ZUAZO, K. (2005): *Euskara batua. Ezina ekinez egina*. Donostia: Elkar.
- ZUBIMENDI, J. R. & P. ESNAL (1993): *Idazkera-liburua*. Gasteiz: Eusko Jaurilaritza.
- ZUBIMENDI, J. R. (1995): *Euskara, kultura, estiloa eta komunikazioa*. Oartzun: Sendoa.

Aldizkariak

- ELHUYAR. Zientzia eta Teknologia aldizkaria
- EKAIA. Euskal Herriko Unibertsitateko Zientzi eta Teknologi aldizkaria

Interneteko helbide interesgarriak

- <http://www.euskara.euskadi.eus>
- <http://www.euskaltzaindia.eus>
- <http://www.ehu.eus/eu/web/euskara> (EHULKU, Azpidazki, etab.)
- http://www.gazteaukera.euskadi.net/r58-2243/eu/contenidos/informacion/xtra_euskara_erabili/eu_16011/erabili_euskara.html
- http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.eus/r43-euskcont/eu/contenidos/informacion/dih/eu_5490/estilo_liburua_e.html (EIMArek estilo-liburuak: *Ortotipografia, Kalko okerrak, Morfosintaxiaren inguruko zalantzak eta argibideak, Zientzia eta Teknikarako Euskara arautzeko gomendioak...*)
- <http://www.zientzia.eus>
- euskalbar: hiztegi eta corpusak